

Brukerveiledning

Undervisningspakke om tuberkulose (TB)

For helsepersonell og lærere i kommuner, asylmottak, introduksjonsentre, innvandrersamfunn og lignende

Det er vanskelig å stole på taushetsplikten.

Hvis noen som har hatt sykdommen, gir informasjon, blir folk tryggere og tør å gå til legen.

Folk fra min kultur leser ikke så mye. Informasjon med farger og bilder er bra.

Mål med undervisningen:

- å øke kunnskap om TB
- å øke tillit til helsevesenet
- å få flere til å oppsøke lege ved mistanke om TB
- å redusere stigma og smittefrykt

Målgruppe:

- elever ved introduksjonskurs
- nyankomne asylsøkere/innvandrere
- beboere i asylmottak

Hvorfor TB-undervisningspakke?

Målet med denne undervisningspakken er å spre kunnskap om TB og skape tillit til det norske helsevesenet. To personer med somalisk bakgrunn tok initiativ til å lage en undervisningspakke om TB fordi de opplevde at somaliere og andre innvandrere manglet kunnskap og hadde liten tillit til det norske helsevesenet.

Undervisningspakken har blitt utarbeidet av de to initiativtakerne, brukere, frivillige organisasjoner og helsepersonell fra kommune- og spesialisthelsetjenesten. Undervisningspakken og prosjektet heter «TB-prosjektet i Drammen. Tillit og kunnskap». Den har blitt testet ut og kvalitetssikret sammen med målgruppene.

Til den som underviser

PowerPoint-fil med norsk og engelsk tekst
animasjonsfilm på ulike språk
film med pasientintervjuer på ulike språk
manuskript til PowerPoint-presentasjonen
ark med ofte stilte spørsmål og svar

Til deltakerne

informasjonsark/-plakat på ulike språk

Til tolkene

manuskript til PowerPoint-presentasjonen

Hvor lang tid tar undervisningen?

3 timer:

Hele undervisningsopplegget med PowerPoint-presentasjon, visning av animasjonsfilm og film med pasientintervjuer, spørsmål fra salen, gruppearbeid og diskusjon i plenum tar ca. tre timer.

Vi anbefaler dette ved undervisning i introduksjonsklasser og for nyankomne asylsøkere i mottak. Med fullt undervisningsopplegg får man tid til refleksjon og erfaringsutveksling, som igjen kan føre til holdningsendring. Spørsmål fra deltakerne underveis i undervisningen løser opp stemningen og skaper tillit.

Det bør settes av en time til gruppearbeidet. Da vil tilhørerne få anledning til å diskutere og sette egne ord på tabubelagte temaer knyttet til tuberkulose.

1 time:

Et kortere undervisningsopplegg med kun PowerPoint-presentasjon, visning av animasjonsfilm og gjennomgang av gruppespørsmål i plenum, er et alternativ til full undervisning. Det tar ca. 1 time. Det korte undervisningsopplegg kan anbefales hvis du skal besøke lokale møteplasser for innvandrere (f.eks. organisasjoner, moskeer eller kvinnegrupper).

Du kan kutte ut lysark 7 og 12 fra PowerPoint-presentasjonen. Hvis det blir veldig mange spørsmål underveis i presentasjonen, kan du oppfordre deltakerne til å stille spørsmål til du er ferdig. Du bør sette av 10–15 minutter til å gjennomgå gruppespørsmålene.

Undervisningsplan, 3 timers versjon

Innledning og velkommen – 15 minutter

- Plasser tilhørerne gruppevis etter språk.
- Del ut informasjonsark og brosjyre på aktuelle språk.
- Del ut manus til tolker. (inkl voiceover)
- Fortell om undervisningsopplegget.
- Si at de kan spørre deg underveis (individuelle spørsmål tas etter kurset).

Undervisning – 1–1,5 timer

- Tillitsperson innleder (se nederst på siden for forklaring) innleder (PowerPoint-ark nr. 1–3).
- Ansvarlig underviser. Hold deg til manus! Snakk enkelt og tydelig!

Pause – 15 minutter

Film

- Animasjonsfilm og film med pasientintervjuer vises (20 min) og er utgangspunkt for påfølgende dialog på ca. 30 minutter.

Gruppearbeid – 1 time

- Del inn i 3–4 grupper. En i gruppen oppnevnes som «leder» og skriver ned svar/diskusjonspunkter, som skal leveres den som underviser. Tolkene kan fungere bra som gruppeledere.
- Del ut et ark med spørsmål 1–4 (siste ark i PP-filen) til hver gruppe.
- Gruppene gjennomgår alle spørsmålene. Oppfordre tilhørerne til å delta aktivt på norsk eller stille spørsmål via tolk.
- Den som underviser, går rundt i gruppene og besvarer spørsmål. De fleste svar finner du i arket "Ofte stilte spørsmål og svar"

Oppsummering i plenum – 30 minutter

- Ansvarlig leder oppsummerer i plenum.
- Hver gruppe presenterer et svar i plenum, slik at alle fire spørsmål gjennomgås. De andre gruppene får komme med innspill.
- Ansvarlig oppsummerer dagen (se manus). Takk for oppmøte!

Undervisningsplan, 1 times versjon

- Innled og ønsk velkommen – **5 minutter**.
- Ansvarlig underviser. Vis kun animasjonsfilm – **45 minutter**.
- Ha en kort spørsmålsrunde i plenum rundt spørsmål 1–4. Helsepersonell oppsummerer dagen. Takk for oppmøte. **10 minutter**.

Undervisningsdagen

- Møt opp i god tid før undervisningen.
- Sjekk at det tekniske, som PowerPoint og film med lyd, fungerer.
- Sett stoler og bord gruppevis rundt småbord eller i en «U» eller «vifte» rundt hver tolk og med ansiktet mot den som underviser.
- Planlegg gruppearbeidet og organisering av gjennomgang i plenum.
- Finn ut hvor helsepersonellet kan ta samtaler enkeltvis etter undervisningen.
- Del ut manus til tolken, og informer om at filmen vises uavbrutt, og at tolken oversetter manus mens den vises.
- Legg frem informasjonsark og brosjyrer på aktuelle språk.

Huskeliste en–to uker før undervisningen

Planlegg undervisningen:

- Bestem om du vil holde et undervisningsopplegg på tre timer eller en time.
- Finn en tillitsperson som kan delta i undervisningen. En tillitsperson er en som de andre stoler på, for eksempel en helsesøster eller en med samme bakgrunn som målgruppen for undervisningen.
- Gjør avtale med en kontaktperson/lærer på undervisningssted. Det anbefales at denne personen deltar på undervisningen, slik at han/hun kan svare på spørsmål i etterkant.
- Del tilhørerne i grupper etter språk. En passende gruppe å undervise er ca. 15–35 personer med maks 4 tolker til stede.
- Undersøk behov for tolk, og bestill tolk. Benytt lokale retningslinjer for bestilling og bruk av tolk. Husk å beskrive oppdraget (undervisning og samtale i gruppe om tuberkulose og helsevesenet). Se veileder om kommunikasjon via tolk, Helsedirektoratet 2011 (QR-kode). Hvis det ikke skal brukes tolk, anbefales det at undervisningen holdes på både norsk og engelsk, av to ansvarlige personer. Dette vil sikre best mulig forståelse.

Heng eventuelt opp plakat med tidspunkt og sted for undervisningen.

Skaff nødvendig utstyr:

- datamaskin med PowerPoint
- høyttalere
- projektor
- filmer (lastes ned fra internett på datamaskinen du skal bruke undervisningsdagen)
- kortversjon av TB-brosjyre på aktuelle språk (bestilles / skrives ut fra www.fhi.no)
- kopier av informasjonsark på aktuelle språk

Nyttige tips:

- Før du skal undervise, bør du tenke igjennom hele undervisningssituasjonen (f.eks. hvordan tilhørerne skal plasseres i lokalet, hvordan gruppearbeid skal organiseres).
- Øv på manus før undervisningen. Hold deg til manus når du underviser.
- Snakk langsomt, og bruk et enkelt språk. Tenk at du snakker med en person som forstår lite norsk.
- Ved bruk av tolk: Si to eller tre setninger av gangen. Vent til tolken er ferdig før du fortsetter.
- La tilhørerne stille spørsmål og bidra underveis. Det løsner opp stemningen og gjør at tilhørerne tør å stille vanskelige spørsmål.
- Delta gjerne som observatør når andre bruker TB-undervisningspakken, før du selv skal holde undervisning, for å få praktiske råd og tips.

Mer informasjon om undervisningspakke om tuberkulose (TB):

www.vestreviken.no/tuberkulose